Štev. 276 V Trstu, v soboto 11. oktobra 1919 Letnik XLVI

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As 20.

Vladne krize SHS še ni konec.

Uspeh Pavlovićeve misije še vedno negotov.

Po ponesrečeni Trifkovičevi misiji.

BELGRAD, 7. (JDS) V krogih Trifkovičevega bloka vlada danes neomajen srd. Elementi, ki jim je država deveta briga in ki marajo za Jugoslavijo le takrat, če to njihovim interesom prija, agitirajo odprto za beg in desertacijo v momentu, ko se vsak dan vseboj pokazuje, da je edini spas v patrijotskem samozatajevanju strank. Karakteristično je, da zlorabljajo ti elementi celo službeni komunike o razlogih, ki so bili merodajni, da krona ni mogla sprejeti Trifkovičevega predloga. Ti razlogi so znani. Pred vsem kombinacija ni bila v zmislu mandata in Trifkovič ni imel nobenega glasu več od Protića, ki je vrnil mandat, ker ni imel ne kvoruma, ne večine. Glavno je pač to, da krona ni mogla in ni smela potrditi tak dolus eventualis, s katerim je Trifkovič sestavil svojo listo. Trifkovič je hotel razpustiti Narod. predstavništvo, uvesti absolutistični režim ter kot šef strankarske vlade izvesti volitve. Službeni komunike je povsem očitno odkril Trifkovičevo namero, pa je ta pasus gotovo udaril aliirane skupine kot strela. Sedaj se dvigajo od vseh strani protesti in čuje se, da take namere ni bilo nikdar na strani aliiranih skupin. To vprašanje je jedro celega nepričakovanega zapletljaja. Vse kaže, da je gesta krone proti Trifkoviču naperjena proti današnji opoziciji. Da bi bila naperjena proti Hrvatom in Slovencem, je samo neokusna fraza. Istina je v vprašanju, ali so aliirane skupine špekulirale na neustavno rešitev krize ali ne. Ako niso, tedaj morajo obračunati s Trifkovičem, ki je hotel zlorabiti mandat, da razpusti Narodno predstavništvo. Trifkovič sedaj pojasnuje, da ga je krona napačno razumela. Pri tem pa pozablja, da je tudi drugim osebam razlagal svoje načrte in da je bil v tem vprašanju popolnoma složen s Protićem, če tudi sedaj radikalci in Narodni klub ter ostale male aliirane skupine trdijo, da jim o tem načrtu ni bilo nič znano in da o njem ni bilo govora.

BELGRAD, 8. (JDS) Marku Trifkoviču je skrajno neprijetno, da so bili še pravočasno razkriti njegovi načrti, ki so merili na to, da se pošlje narodno predstavništvo kratkim potom domov in da se izvede po strankarsko prikrojenem volilnem redu volitve v ustavotvorno skupščino. Skuša se na vse načine izmotati se iz neprijetne situacije in zatrjuje, da so ga poč samo napačno razumeli. Danes izide v »Samoupravi« in v drugih listih Trifkovičeva izjava, v kateri hoče utajiti, da bi imel namen uvesti absolutizem, toda ta njegova izjava je brez pomena, ker je bil Trifkovič tekom svoje misije tako nepreviden, da je izdal svoje prave načrte raznim osebam, ki lahko posvedočijo, da je imel Trifkovič v resnici naklep razbiti parlament in uvesti strankarski absolutizem. Politični položaj se razvija tako, kakor smo že včeraj označili. Pavlovičevo misijo je smatrati samo kot nekako posredovanje med onimi strankami, ki bodo tvorile večino v bodoči vladi.

BELGRAD, 7. (JSDS) Danes se Bolgrad pošteno smeje. Trifković, znani minister pravde in čuvar državnega pečata, je sestavil ministrsko listo ter jo predložil regentu. Zgodilo pa se je, kar se je zgoditi moralo — regent ni liste podpisal in odvzel gosp. radikalu mandat. No, ako pogledamo trenutno, kakšne ministre naj bi imela Jugoslavija po Trifkovičevem prizadevanju, potem — hvala lepa za tako ministrstvo. Predsednik bi moral biti Trifkovič sam, minister za notranje zadeve Protić, minister za justico veleindustrijalni advokat Peleš iz Zagreba, minister za konstituanto bivši madžaron prof. Polić (najbolj dolgočasen človek v parlamentu), minister za vero slovenski klerikalec dr. Fr. Jankovič, sicer jako kulanten in ljubezniv zdravnik, ki se pa z verskimi vprašanji ni nikdar veliko bavil. Minister za — železnice pa naj bi bil dr. Korošec. On je za vse — danes za zaščito dece, jutri za rude in šume, pojutrišnjem za »izhrano« in obnovo zemlje in nazadnje še za — železnice .. Stari Ribarac naj bi vodil trgovino; imel jo je že, pa je odstopil, ker ni šlo. Ninčić, ki je zavozil finance, naj bi dobil ministrstvo za agrarno reformo, da jo tudi na tem polju »zafura«. Prehrano bi vodil sodnik dr. Krnić, pošto in telegraf — dr. Drinković, ki je poznam še iz časov zagrebškega Narodnega veča, ko je kot poverjenik za vojsko vse tako imenitno uredil... Rude in šume bi dobil neki prof. Vudičević, ki menda še ne ve, kako izgleda rudnik od znotraj. Najbolj interesantna postava pa bi moral biti po Koroščus samem predlagani novi minister za — ne ustrašite se — socijalno politiko!! To je — Mehmed Spaho, eden najbolj nazadnjeških mahomedancev iz Bosne, sovražnik vsake socijalne reforme. Njegova interpelacija na ministra soc. politike kaže kako korifejo so si izbrali gospodje Korošec. Protić in Trifkovič za ministra socijalne politike. Značilno je, da so gospod Korošec pozabili na svojega tovariša Gostinčarja, ki je vendar toliko časa »mojstrsko« ministroval. Ali vam če bilo delovanje Gostinčarja tako malo po godu, da ste ga sedaj potisnili v stran? Ali pa ste, gospodje, hoteli z Mehmedom Spaho pokazati, kako si vi razlagate socijalno politiko?... Naloga, da sestavi vlado, se je sedaj zopet poverila predsedniku Pavloviću. Danes se vrše tozadevna pogajanja. Ni pa še nič gotovega. Regent hoče koncentracijski kabinet. Ali bo ta sploh mogoč po dosedanji situaciji, je seveda veliko vprašanje, ki se ne more kar tako rešiti. Skrajni čas je vsekakor, da se kriza končno reši. Če bi klerikalci in druge opozicijonalne skupine imele kaj več smisla za ljudske in državne potrebe, bi vsega tega pač že zdavnaj več ne bilo. Izdajalci so!

BELGRAD, 7. O ministrski krizi javlja včerajšnja »Politika«: Včeraj ob 16 je bil na dvoru dr. Pavlović, kateremu je regent poveril mandat za sestavo koalicijskega kabineta. Za sestavo mu je dan rok 48 ur. Dr. Pavlović je mandat sprejel in takoj začel posvetovanja. Posetil je takoj Pašića in z njim dolgo konferiral. Pašić mu je obetal, da bo s svoje strani storil vse, da v teh usodepolnih časih pride do vlade, sestavljene iz vseh strank. Danes se bo razgovarjal s Protićem in ostalimi prvaki radikalne stranke. Pašić bo danes obvestil dr. Pavloviča o uspehu svojega dela za pomirjenje razprtih strank. Videti je, da je v radikalnem klubu mišljenje o nepodpisani vladi Trifkoviča deljeno. Medtem ko eni pravijo, da je to uspeh intrig demokratov, pravijo drugi, da je prišel trenotek, ko se morajo pomiriti vse stranke in sestaviti močno vlado. Ako demokrati tej želji ustrežejo, mislijo v radikalnih krogih, da bo ministrska kriza brzo rešena. Naravno je vse odvisno od tega, v koliko si bo radikalni klub prisvojil pomirljivo akcijo Pašića. Dr. Pavlović je snoči ob 18'15 dolgo govoril s Pribičevićem in Kosto Timotijevičem. Snoči je obvestil dr. Korošca in dr. Laginjo, da je prejel od prestolonaslednika mandat, da sestavi koalicijsko vlado. Ker je dr. Korošec nastopal za pomirjenje strank, je pričakovati, da bo dr. Pavlovičeva akcija v Jugoslovanskem klubu dobro sprejeta. Mogoče je, da se bo tudi Narodni klub še odločil, da bo šel preko svojega predstavnika v dr. Pavlovičevo vlado. Danes se bodo razgovori nadaljevali in do večera se bo vedelo, ali bo stranka še nadalje uporna, ali pa pride do koalicijske vlade.

Stališče »Jugoslovanskega kluba«.

LJUBLJANA, 8. (VLS) Včeraj opoldne je Pavlović, ki je od regenta prejel nalogo, sestaviti novo koncentracijsko vlado, prašal dr. Korošca, če se Jugoslovanski klub udeleži njegove vlade. Dr. Korošec je odgovoril, da bo klub šele o tem sklepal. Ob 17 je Jugoslovanski klub sklenil, da je načeloma za koncentracijo in da stopi torej v vlado, če se vlade udeleži tudi ves takozvani blok opozicije. Obenem pa je zahteval zadoščenja strankam za intrige, ki so se uprizorile proti opozicijonalnemu bloku pri sestavi Trifkovičeve vlade. — Med tem pa sta Narodni in radikalni klub sklenila, da ne vstopita v Pavlovičevo vlado, ker mora Trifkovič dobiti zadoščenje s tem, da se zopet njemu poveri vlada. (»Večerni List« je večerna izdaja »Slovenca«; prip. ured.)

Jugoslovanskega kluba ne zanima več usoda države?

BELGRAD, 7. (JDS) Designirani ministrski predsednik dr. Draža Pavlović je danes konferiral z Narodnim klubom, Pašićem, Koroščem, Ribarcem in Pribičevičem. Pripoveduje se, da je dobil decidiran odgovor samo od dr. Korošca in ta je bil negativen. V krogih dosedanje opozicije se govori, da je dr. Korošec naglašal svoj in svojih ljudi desinteressement na daljnji usodi države države in da je odpotoval iz Belgrada. Narodni klub ni dal definitivnega odgovora. On čaka, da se pojasni postopanje Trifkoviča, na kar šele zavzame svoje stališče. Člani Narodnega kluba trdijo, da klub ni vedel za Trifkovičeve načrte. Tudi radikalci niso dosedaj še definitivno odgovorili. Protićevci so nepristopni, ali zdi se, da se pojavljajo v skupini elementi, ki trezno motrivajo situacijo. Tekom jutrišnjega dne se bo videlo, ali bo Pavlović uspel ali ne. Njegove šanse niso baš dobre in se pripoveduje, da bo vrnil mandat. Vsi parlamentarni klubi so bili ves dan zbrani in razpravljali o situaciji. Demokratska zajednica je s svoje strani uničila vse in hoče doprinesti, ako bo treba, velike žrtve, da omogoči izhod iz stanja, v katerem se nahaja država.

Seja demokratske zajednice.

BELGRAD, 7. (JDS) Demokratska zajednica je imela danes sejo, na kateri se je razpravljalo o skrajno resnem položaju, ki je nastal vsled najnovejših dogodkov. Z ozirom na to se je sklenilo, da Demokratska zajednica podvoji dosedanje delo, ki je imelo svrho, združiti razne skupine okoli vlade, ki jo ima sestaviti predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlović. DZ si je sveta svoje odgovornosti kot najjačja skupina in je pripravljena s svoje strani uničiti vse, kar bi zamoglo prinesti konsolidacijo današnjega težkega položaja.

Opozicija pasivna?

BELGRAD, 7. (JDS) Danes predpoldne je imela opozicija sejo, na kateri so, kakor se zdi, sklenili popolno pasivnost. Dr. Pavlović bo imel vsled tega velike težkoče.

Jugoslovanski klub zapusti Belgrad?

BELGRAD, 7. (JDS) Govori se, da je Jugoslovanski klub sklenil korporativno zapustiti Belgrad in se vrniti s svojim predsednikom dr. Koroščem v Slovenijo. Dasiravno se da vest pojavlja kot zelo resna, politični krogi vendar še ne verujejo, da bi mogla ena skupina v času, ko je položaj tako resen, izvršiti formalni beg.

Grožnje z deželnimi zbori.

ZAGREB, 8. »Jutarnji List« poroča iz Belgrada med drugim: V kuloarjih se govori, da bodo člani Narodnega kluba v znak demonstracije zapustili Belgrad. Nadalje se govori, da bodo člani Narodnega kluba in demokratskih disidentov odpotovali v Zagreb, kjer bodo v svrho demonstracije sklicali hrvatski sabor; v njihovih vrstah je namreč dr. Medaković, saborski predsednik, ki more temeljem svojem diskrecialne oblasti sklicati sabor, ker še ni razpuščen. Radikalci pa bi sklicali srbsko narodno skupščino. V gotovih muslimanskih in hrvatskih krogih iz Bosne pa istotako mislijo baje na sklicanje bosenskega sabora. Ker je dr. Korošec v znak protesta zapustil Belgrad, se govori tudi o sklicanju slovenskega zbora. Te alarmne vesti kažejo, kako zelo se je vsled zadnjih dogodkov poostril položaj v parlamentu.

Pogreb dr. Lovra Pogačnika.

LJUBLJANA, 10. (JDS) Ob 16 se je vršil včeraj veličasten pogreb poslanca in bivšega poverjenika za narodno brambo dr. Lovra Pogačnika. Pogreba so se udeležili poleg Orlov in Orlic ter orlovskega naraščaja tudi razna društva in korporacije v obilnem številu. Pri pogrebu je sodelovala tudi vojaška in orlovska godba. Do groba je spremilo pokojnika tudi vojaštvo in sicer pehota in topništvo, ter tamkaj oddalo častne salve, v zraku pa sta krožila dva letalca s črnimi zastavami. Na zadnji poti se spremili pokojnika predsednik dr. Brejc in poverjeniki: dr. Ravnihar dr. Golja in profesor dr. Verstovšek; mestno občino je zastopal župan dr. Ivan Tavčar in podžupan dr. Karel Triller, poleg teh mnogo poslancev, med drugimi: dr. Rybář, dr. Novak, poslanec Pišek, hrvatski poslanec dr. Rogulja, profesor dr. Juretić in unijatski škof dr. Nyaradi. Ljubljanska garnizija je bila zelo častno zastopana po mnogih častnikih, med njimi tudi generala Smiljanić in Majster. Ob odprtem grobu se je v imenu stranke, kateri je pokojnik pripadal, poslovil profesor Remec, nato v imenu Orlov in Orlic predsednik Pirc, v imenu hrvatskih poslancev dr. Rogulja in v imenu častništva in vojaštva podpolkovnik pl. Bleiweis. Pogreb se je izvršil z velikim pompom in dostojno.

LJUBLJANA, 10. (JSDS) Včeraj ob 16 se je vršil ob veliki udeležbi pogreb umrlega poslanca dr. Lovra Pogačnika. Pokojnik je pripadal VLS., katero je tudi več let zastopal že v dunajskem parlamentu. Bil je miren in pošten politik. Zlasti neumorno je nastopal ob času ljudskih taborov za jugoslovansko majniško deklaracijo. Bil je velik prijatelj Krekov, ki mu je to prijateljstvo tudi iskreno vračal. Ob prvih dneh prevrata je dr. Lovro Pogačnik fungiral kratko časa kot poverjenik za narodno brambo. Za njegov značaj ta funukcija ni bila. Mož je umrl razmeroma mlad. VLS. je žnjim izgubila pomembnega sodelavca in agitatorja.

Reško vprašanje.

Pogajanja v Opatiji brezuspešna

REKA, 8. (Po »Gazzetti di Venezia«.) V Opatiji so se vršila pogajanja med zastopniki Nittijeve vlade in reškim županom dr. Vijom ter Ossoinakom, ki so pa bila zelo kratka, ker je Ossoinak izjavil, da se ne more pogajati reški zastopnik z vlado, ki ji Reka ne more priposnati pravice, da bi zastopala mnenje celega italijan. naroda. Reško prebvalstvo da pozna samo enega poveljnika, D'Annunzija, in da priznava samo eno rešitev: priklopitev k Italiji mesta, okolice, luke in železnice. Župan dr. Vio je izjavil kom. Salati, da je Reka odločena več nego kedaj prej se upirati do zadnjega moža vsaki rešitvi, ki bi ne odgovarjala pravici do samoodločbe. General Grazioli in kom. Salata sta imela nato pogovor s kom. Castellijem in majorjem Giuratijem, načelnikom D'Annunzijevega vrhovnega štaba, ki je pa baje imel negativen uspeh. Kom. Salata pričakuje v Opatiji nadaljnih navodil iz Rima.

Nekateri listi so pisali, da se govori, da bo poslal kralj D'Annunziju poziv, naj se povrne iz Reke. »Giornale d'Italia« piše, da vest ne odgovarja resnici.

Novi pogoji za rešitev reškega vprašanja?

»Giornale d'Italia« piše: »Zdi se v resnici, da je Tittoni opozoril zaveznike vsled neomajnega ameriškega odpora in junaškega držanja Reke na nujnost pregledanja claire-fontaineskega dogovora, da se pride do nove rešitve, ki bi jo mogli sprejeti Rečani in bi uredila sedanji nevarni položaj.

Tittoni je baje silil na pregledanje nekaterih klavzul glede vmesne državice, seveda pod pogojem ameriške privolitve. V teh klavzulah bi bržkone šlo za istrske meje in za večja jamstva za civilno upravo in luko.«

Mirovna konferenca.

Fochov odgovor na nemško noto pred vrhovnim svetom.

PARIZ, 10. (S.) Vrhovni svet je proučeval Fochev odgovor na nemško noto glede izpraznitve baltiških pokrajin. Odobreno besedilo omenja tudi zadnje izgrede, o katerih je bil vrhovni svet obveščen, in napad Nemčije na Litvince. Nota se odpošlje takoj in se objavi baje že jutri.

PARIZ, 10. (S.) »Temps« pravi, da pošlje ententa noto Nemčiji glede izpraznitve baltiških provinc v Berolin jutri, 11. t. m.

PARIZ, 10. (S.) Nota maršala Focha sporoča nemški vladi, da izvrši ententa navedene ukrepe, če bi Nemčija ne izpolnila konferenčnih ukazov, in da se razun tega odpošlje na lice mesta medzavezniška komisija, ki bo nadzorovala izvršitev omenjenih ukrepov.

Zaslišanje Clarka pri vrhovnem svetu.

PARIZ, 10. (S.) Vrhovni svet je zaslišal Clarka, ki se je povrnil iz Romunije.

Sklepi vrhovnega sveta.

PARIZ, 10. (S.) Vrhovni svet je sklenil, da dovoli bolgarskemu odposlanstvu desetdnevni rok za dopolnitev njenih del. Razun tega je odobril vrhovni svet načrt komisije za vojne odškodnine, da se pošlje v Budimpešto medzavezniška komisija, v kateri bo zastopan tudi en rumunski odposlanec; komisija mora sestaviti seznam zaseg, ki so jih izvršili Romuni.

IZ RUSIJE.

Boljševiški poraz na pskovski fronti.

RIM, 10. »Stefani« poroča: Poveljnik vojske v severnovzhodni Rusiji naznanja, da se je boljševiška ofenziva na pskovski fronti izjalovila; petnajsta rdeča (boljševiška) divizija je bila skoraj popolnoma uničena, tudi 19. divizija je bila poražena. Ujetih je bilo nad 500 boljševikov.

Ruski poslanik v Parizu odpotoval v Rusijo.

PARIZ, 10. (S.) Ruski poslanik v Franciji Miljukov je odpotoval v Rusijo. Njegov odhod je bil sklenjen v polnem sporazumu s francosko vlado in ruskimi političnemi krogi v Parizu; upati je, da bo imelo njegovo potovanje zaželjeni uspeh t. j. da se ohrani stik med ententnimi vlastmi in severno rusko vlado.

Iz Čehoslovaške.

Češi o predlaganem sporazumu med Jugoslavijo in Avstrijo.

PRAGA, 9. [illegible] izraženo mnenje dr. Otokarja Rybářa, d[illegible]naj sklenila Jugoslavija nekako zvezo z a[illegible]o republiko proti Italiji, pišejo praški »Narodni Listy«: »Za odkrita snubitev Avstrijcev s strani poslanca, ki je bil v stari Avstriji eden najenergičnejših bojevnikov proti nemškim nasilstvom, v resnici preseneča. Ta snubitev sloni na doveca pogrešnih temeljih, ker bo Avstriji vedno več ležeče na prijateljstvu Italije kakor Jugoslavije. Sicer pa je Italija baš v zadnjih dneh po ministru zunanjih del Tittoniju ponudila Avstriji prijateljsko roko in jo slovesno zagotovila, da se bo Nemcem v Italiji godilo naravnost imenitno. Srečna Avstrija, za katere prijateljstvo istočasno tekmujeta oba sovražnika na jugu! Čemu ta nervoznost? Nam pa se je svoječasno zamerilo, ko se je nas vzpričo Picioneja tudi lotevala nervoznost!

Češkoslovaška in Jugoslavija.

PRAGA, 7. Narodna skupščina. Zbornica je nadaljevala razpravo o ekspozeju ministra za zunanje stvari dr. Beneša. Poslanec Jäger je govoril o krivdi Berlina in Dunaja na svetovni vojni ter o razmerju med češkoslovaško republiko in Jugoslovani. Rekel je: Ekspoze bi se bil moral izraziti v topiejših besedah. Ni treba dotakniti se preveč indiskretno Italije, kateri smo hvaležni za vse dobrote in za pravičnost, ki nam jo je izkazala, Jugoslovani pa so nam bratski narod. Naša vlada zunanjih odnošajev ne bo posebno prijazno vzpostavila. Govornik navaja kot primer prepoved uvoza živine iz Jugoslavije, kar napravlja z ozirom na veliko pomanjkanje mesa na javnost slab vtis. — Glede Rusije želi govornik, da bi se kmalu končal boljševiški režim. Poslanec Vošil je izvajal, da bi ne bilo umestno, staviti vse nade na zvezo narodov, marveč da morajo biti garancije drugačnega značaja. Zunanja politika mora sloneti na stabilni trdni podlagi. Glede Bolgarske je omenil, ako bo bolgarsko vprašanje rešeno v nezadovoljnost Bolgarov, potem ta vojna ne bo napravila reda in miru. Glede Rusije češkoslovaška intervencija ni umestna, da bi se vmešavali v stvari, ki nas nič ne brigajo. Z boljševiško boleznijo, ki je morala priti, bo že ruski narod sam opravil. Iz poraza boljševikov se ne sme sklepati na poraz socialistov.

Iz Amerike.

Wilsonovo zdravstveno stanje gre na bolje.

WASHINGTON, 9. (S.) Sinočnje sporočilo o Wilsonovem zdravstvenem stanju pravi: Predsednik je imel mirno noč; njegovo stanje je neizpremenjeno,

WASHINGTON, 9. (S.) Današnje sporočilo o predsednikovem zdravju pravi: Čeravno ni imelo predsednikovo zdravstveno stanje nikake posebne izpremembe, se boljšanje, ki se je opazilo včeraj, nadaljuje.

Program mednarodne delovne konference v Washingtonu.

RIM, 10. (S.) Mednarodna delovna konferenca v Washingtonu se začne dne 29. t. m. z naslednjim dnevnim redom: osemurno delo, dogovor za zaščito otrok, dogovor za prepoved porabljanja belega fosfora pri izdelovanju vžigalic, zaščita odraslih oseb in ukrepi proti brezposelnosti.

General von der Goltz se baje ne pokori ukazom nemške vlade.

PARIZ, 10. (S.) Iz Curiha poročajo: Kakor zagotavljajo precej zanesljive vesti, se general von der Goltz baje ne bo pokoril ukazom nemške vlade in ukrepom tiste osebe, ki se bo brigala za odpoklic njegovih čet.

Iz Italije.

Vesti o vladnih finančnih ukrepih izmišljene.

RIM, 10. (S.) Vesti o vladnih finančnih ukrepih, ki so jih priobčili nekateri listi, so tendencijozne, napačne in prezgodaj priobčene. Ni potrebno, da bi opozarjali, da se ne bo prav nič izpremenilo v režimu depozitov. Vlada ni ukrenila ničesar glede »nominativitete« vrednostnic in namerava predložiti parlamentu proučavanje tega vprašanja, ki zahteva izpremenitev trgovinskega zakonika, če se tudi načelo nominativitete opusti, kar doslej ni bilo še sklenjeno.

Širjenje strahu s takimi vestmi je samo špekulacijska manovra, pred katero se ljudstvo svari.

Tittonijev pogovor z angleškim poslanikom Sir Rennelom.

RIM, 10. (S.) Minister za zunanje stvari Tittoni je imel z angleškim poslanikom Sir Rennelom prijateljski pogovor, v katerem sta razjasnila vsako nesporazumljenje in ugotovila z vzajemnim zadoščenjem prijateljsko in prisrčno sodelovanje obeh držav v reševanju mirovnih vprašanj.

Praznovanje italijanske zmage v Rimu.

RIM, 10. (S.) Vlada je sklenila v sporazumu z rimsko občino, da se bo praznovala italijanska zmaga v Rimu 4. novembra.

Razširjanje nalezljivega legarja na Poljskem.

ŽENEVA, 9. (S.) Sanitetna misija, katero je poslala na Poljsko zveza društev rdečega križa, pripravlja poročilo glede razširjanja nalezljivega legarja, ki divja na Poljskem. V misiji so 4 strokovnjaki za kužne bolezni in sicer: polkovnik Visbecy, zdravnik v francoski zdravstveni službi; polkovnik Castellani, zdravnik italijanske mornarice; polkovnik Buchanan, zdravnik pri angleškem sanitetnem ministrstvu in polkovnik Cumming, zdravnik v ameriški zdravstveni službi. Njihovo poročilo navaja nevarnost, kateri boste izpostavljeni prihodnjo zimo zapadna Evropa in Amerika. Na Poljskem je bilo v tekočem letu od januarja do 27. julija 124.000 slučajev legarja, v Galiciji pa 21.000. Potrebni so torej važni ukrepi ne samo v interesu Poljske, temveč tudi ostale zapadne Evrope in Amerike.

Komisija smatra za neobhodno potrebno, da se pošlje na Poljsko nemudoma razno perilo, pokrivala, sanitetni materijal, milo, zdravila, kakor jodij, kinin, ricinovo olje, opij itd. Na Poljsko bi se moralo poslati takoj 50 zdravnikov in nad 100 strežnic. General Hendersen, ravnatelj zveze, odpošlje v kratkem vsem 26 društvom rdečega križa, ki spadajo v zvezo, kakor tudi vladam sporočilo o nevarnem položaju, ki ne zahteva samo prostovoljne akcije rdečega križa, temveč tudi učinkovito sodelovanje javnih oblasti.

Učiteljska stavka na nemškem Štajerskem.

GRADEC, 8. Nemško štajersko učiteljstvo je po sklepu organizacije v Gradcu in po vsej deželi začelo šestdnevno demonstracijsko stavko v svrho doseže gmotnih zahtev, med njimi enakostalnosti z državnimi uradniki, in je imelo v Annenskie demonstracijsko zborovanje, katerega se je udeležilo jako mnogo učiteljev in učiteljic iz vse nemške Štajerske. Govorniki in govornice so opisovali bedo učiteljstva in utemeljevali svoje zahteve. Po zborovanju so odkorakali pred deželni dvorec. Odposlanstvo je šlo k deželnemu glavarju dr. Rintelnu, kateremu je voditelj učiteljstva, strokovni učitelj Herz, predložil sklepe in utemeljil želje učiteljstva. Deželni glavar je obljubil, da bo njemu izročene sklepe predložil deželnemu svetu. Nato je učitelj Herz pozval učiteljstvo, naj se mirno razide in naj se v ponedeljek zopet loti svojega dela v šoli.

Kongres italijanskih socijalnih demokratov v Bolonji.

Na kongresu italijanskih socijalnih demokratov v Bolonji, o katerem podamo v jutrišnji številki podrobnejše poročilo, ste bili sklenjeni med drugimi naslednji resoluciji, ki se tičete zasedenega ozemlja.

1) upoštevajoč, da je bila vojna vsiljena od vladajočih slojev, zastopajočih italijansko buržoazijo, v največjo škodo proletarijata;

upoštevajoč, da ni vlada naredila od premirja dalje skoraj ničesar, kar bi dovoljno pomagalo manj premožnim in bornejšim slojem v osvobojenih in Italiji priključenih krajih;

protestira energično v imenu proletarijata proti grešni opustitvi odgovornih oseb in zahteva: a) da se odpremijo vojno orodje in eksplozivni predmeti, ki so še povsod raztreseni;

b) da se takoj zgrade hiše za stanovanja in šolska poslopja potom pravih stavbnih zadrug in da se da na razpolago nekoliko poslopij, zasedenih po vojaštvu;

c) da se da predujem najmanj 5000 lir za škode, upoštevajoč gospodarske razmere družin;

d) da se da takoj na razpolago poljedelsko orodje, potrebna živina za obdelovanje zemlje, da se dajo v neposredno obdelovanje poljedelcem obdelane in še ne obdelane zone;

e) da se takoj ukrenejo učinkoviti ukrepi za odpravo brezposelnosti in da se eventuelno izvrši prisilna odstopitev uprave nad industrijskimi podjetji s tozadevnimi stroji in potrebnimi denarnimi sredstvi organiziranim delavcem,

in poverja stranknemu vodstvu in socijalističnim krajevnim organizacijam tudi neposredno agitacijo in delovanje za udejstvitev zgoraj omenjenih zahtev.

Za zastopnike odsekov obeh Benečij: Orlando, Inwinkl, Galeno.

2) XVI. italijanski socijalistični kongres dviga, sklicujoč se na svoja načela, ki obso-

---

PODLISTEK

Za staro pravdo. (9)

Avgust Šenoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

Pállfy je prekrižal noge in je, naslonivši glavo na desno roko, začel, vihajoč brke, govoriti takole:

— Ta vaš brat, admodum reverende amice, vam je menda oddaleč namignil, kaj je pravzaprav jedro našega dela.

Kanonik je prikimal.

— Bene! Da pa bo tkanina močnejša, vam še enkrat razvrstim niti. To vam je torej glavna stvar. Mojemu velemožnemu gospodarju Andreju Batorju pripada polovica Suseda in Stubice »secundum donationem domini regis Ferdinandi«[1]).

— Vem.

— Bene, — je nadaljeval Madžar; — moj gospodar je užival polovico dohodkov, polovico pa Heningovci. Batorjev del je upravljal ta vaš brat Gjuro Svesvetički, katerega stara Heningovica zasramuje, psuje in toži.

— Vem, — je zopet potrdil kanonik.

— Ali česar ne znate vi, velečastiti amice moj, je tole. Moj gospodar, judex curiae[2]), stanuje v Požunu. Vaša Hrvatska, torej tudi Sused in Stubica, pa je po vražje daleč. Saj vam Turki voščijo: »Dobro jutro!« Vi se seveda bijete in branite, ali sreča je ciganka. Moglo bi se zgoditi, da bi turški konji molili Boga sredi Zagreba, a od Zagreba do Suseda ni daleč. Res, vi ste junaki, ali junaštvu se hoče tudi rumenjakov, kraljeva mošnja pa je prazna. Torej moj velemožni gospodar se boji za Sused in Stubico, ker oboje res tako stoji na kocki. Rad bi se ju iznebil, ne bi pa hotel izgubiti. To je vrag. Quid consilis[3])? Da vse to proda, dobro proda! Jeli? Seveda! Toda to ni lahko. Stara Urša ima oster jezik, še ostrejše nohte, brate moj, prefrigan odvetnik. Moj gospodar je dolgo razmišljal o tem, da, našel je tudi kupca. Tako slučajno.

Velečastiti gospod Stipo, poslušajoč to pripovedovanje Batorjevega poslanca vedno pozorneje, je od začudenja začel vedno bolj izbuljevati oči, ali rekel ni nič.

— Glejte, kako je bilo, — je nadaljeval Pállfy. — Lani 8. septembra je naš svetli gospodar Ferdinand dal v Požunu svojega sina Maksa kronati za apostolskega kralja. Vas Hrvatov je bila cela četa pod Nikolo Zrinjskim. Ravno so zastavonoše kraljestev stali poleg kronanjskega grička, njim na čelu pa je držal ogrsko zastavo veliki konjušnik Franjo Tuhi, rodom tudi Hrvat, dasiravno mu je bil ded čisto madžarske krvi. Toda gospod Tahi je pozabil svoje poreklo, umeknil se je popolnoma k vam in se ob vaši strani bije s Turki.

— Da, da, — je dostavil kanonik, — gospod Tahi je vražji človek. Sicer junak, toda boje se ga domači ljudje prav tako kot Turki, kajti kamor stopi, ne zraste več trava.

[1]) V smislu podaritve gospoda kralja Ferdinanda.

[2]) Kraljevi sodnik.

[3]) Kaj svetovati (ukreniti)?

jajo vse imperijalizme in reakcijonarne sisteme buržoazijskih vlad, dviga svoj najodločnejši protest:

b) proti reakcijonarni prepovedi širjenja našega bojevalca »Avantija« po ozemlju, onkraj stare meje;

c) proti zlobnopolicijskemu interniranju in preganjanju, posebno v Julijski in Tridentinski Benečiji, bivših vojnih ujetnikov, ki so se povrnili iz Rusije in se odvajajo iz rojstnih krajev in trgajo od srca njihovim družinam, ker so osumljeni boljševištva;

d) proti prostaškemu skrunjenju pravice sestajanja, druženja in propagande, skrunjenju,

Flor, Galeno, Inwinkl.

Ali nal so bile zastonj prelite reke krvi in solza?!

»Slovenec« je proslavil veliko prezgodaj preminulega, blagega dr. Lovra Pogačnika s toplo in veliko ljubeznijo pisanim nekrologom. Pokojnik je zaslužil to. Saj je bil naroden delavec. In bolj nego kdaj potrebujemo v sedanjih velikih časih zvestih, poštenih narodnih boriteljev, pa naj že pripadajo k tej ali oni politični stranki. Naše naziranje nam govori vedno da politično diferenciranje, ako izhaja iz poštenega uverjenja in blagih namenov, ne škoduje, marveč oživlja in oploja politično, socijalno in gospodarsko snovanje naroda. Zato cenimo visoko tudi človeka drugačnega političnega, ali kulturnega naziranja, ako je le zvesto vdan skupni stvari naroda in ako uveljavljanje svojega naziranja ureja v korist te skupne stvari. Zato smatramo izgubo vsakega takega moža kot krvav udarec skupni narodni stvari, in zato se tudi mi s spoštovanjem in žalostjo klanjamo ob svežem grobu dr. Lovra Pogačnika.

Ali, »Slovenec« je takoj v uvodu svojega lepega in čustvenega nekrologa zapisal ominozno besedo, ki nas je zadela kot ledeno jeklo v vroče srce! Ugotavlja namreč, da je dr. Pogačnik umrl ob »času, ko politično življenje že močno valovi in se **borbeno razpoloženje širi z naglico nevarne epidemije.«**

Politično življenje valovi! Nič slabega, nič hudega, nič nevarnega. Saj ne more biti drugače v zavednem samosvestnem in politično zrelem narodu! Politično valovenje je znak življenja, žive sile, stremljenja navzgor — pojav zdravja narodnega organizma. Ali, beseda, o borbenem razpoloženju, grozečem, da se razvije v **nevarno epidemijo:** to je **usodna** beseda, **napovedovalka nesreče.** In, kar posebno vznemirja, je neizvestnost, je li hotelo ljubljansko glasila le ugotoviti žalostno dejstvo, opozarjati na nevarnost in svariti pred njo, ali pa je to napoved že sklenjenih — namenov, izraz že začrtanega proračunanega »borbenega razpoloženja«?!

Zato nas je beseda v »Slovencu« tako nemilo zadela. To bodi odkrito povedano. Ali istotako odkrito bodi povedano, da živo obžalujemo tudi ton, v katerem glasilo druge slovenske stranke, »Slovenski Narod«, poroča o dogodkih v Belgradu povodom težke ministrske krize. Čemu tisti način zbadanja, zafrkavanja, smešenja in omalovaževanja, ki žali, ozlovolja in zastruplja nasprotnika?! Ali mi Slovenci res ne moremo drugače voditi političnih debat? Razlike v političnih naziranjih so. Naravno je tudi, da se stremljenja strank gibljejo v različnih smereh, da hoče vsaka stranka uveljavljati svoja naziranja. Bodi! Naj se le krešejo mnenja, naj prihajajo tudi do izraza vse te razlike! Nikar pa naj se to ne dogaja na način — to pa govorimo na naslov vseh našincev —, ki širi prepad in podira mostove do skupnega dela, kjer tako delo ni le možno, marveč je tudi neizogibno potrebno, ker je zahteva resnične zvestobe in ljubezni do narodne stvari, prave skrbi za bodočnost naroda.

»Slovenec« je te dni malone vse hrvatsko časopisje obdolžil, da je v službi framasonstva in protiverskih vplivov. In to pretiravanje je zgrešeno v notici, ki ji je bil namen, da priporoča neko tiskovno in založniško podjetje. Ali je tako pretiravanje potrebno, da se priporoča svoja stvar? Vse to more le vznemirjati duhove v narodu in ubijati vsako možnost do skupnega dela. A česa nam je pričakovati brez takega dela? Kako naj si gradimo skupno hišo, če pa sproti podiramo drug drugemu na vseh oglih?!

Ali gospoda na desni in levi res prav hočejo, da se v življenje naroda povrnejo nekdanji prežalostni časi? Mari ne vedo več, kako je bilo vsej naši javnosti, ko je prosvetljeni duh Janeza Evangelista zaključil tisto žalostno dobo: kakor da se je oddehnila, ko je menila, da se sme nadejati, da se tisti časi ne povrnejo nikdar več?!

In vračali naj bi se zopet že sedaj, ko začenjamo šele postavljati temelje svojemu domu! V tistih nesrečnih časih so nas Tržačane z vseh strani radi smešili s »solzarstvom«, ker smo svarili in prosili rojake, naj odnehajo od samoubijalnega početja. Ali nas bodo morda tudi sedaj,

ko so potekle reke slovenske krvi bojevnikov — za tuje interese, in reke solza neštetih tisočev mater, žena, sirot, bratov in sester?! **Ali naj je bila zares zastonj prelita vsa ta kri in vse te solze?! Ali naj ostane za nas brez vsake koristi in pouka vse to neizmerno gorje?!** Bodite le strankarji, ali nad vsem tem trankarstvom bodi vaša ljubezen in vaša skrb za bodočnost ki je še vedno v nevarnosti. **Ko bo ta odpravljena,** potem šele boste smeli razmahniti komolce tudi v medsebojnih obračunih! Pravica božja vas je rešila nevarnosti, s katero je grozil svetovni požar; ali naj vas sedaj pogubi — **epidemija,** o kateri govori »Slovenec«?!

Domače vesti.

Našim čitateljem! Da bodo naši čitatelji lagje presojali politični položaj v Jugoslaviji, bomo odslej redno označali vesti, ki jih objavljamo, po viru, iz katerega nam prihajajo, in sicer takole: Vesti, ki nam prihajajo iz krogov Jugoslovanske Demokratske Stranke, z JDS, one iz krogov Vseslovenske Ljudske Stranke z VLS, vesti iz krogov Jugoslovanske Socijalnodemokratske Stranke pa z JSDS. Označba se bo nahajala v oklepaju takoj za datumom dotične vesti. Vesti brez označbe so večinoma iz jugoslovanskega uradnega, poluradnega ali drugega nestrankarskega vira. Objavljajoč tako vesti iz vseh treh virov, mislimo, da bomo najbolje podajali **resnično** sliko političnega življenja odrešenega, svojo svobodo, žal, tako slabo umevajočega naroda SHS.

Zakaj naši naročniki ne dobivajo lista? Danzadnem prihajajo naši upravi pismene in ustmene pritožbe naših naročnikov, da ne dobivajo toliko in toliko časa »Edinosti«, dasiravno so plačali naročnino ali osebno v naši upravi, ali pa jo poslali po pošti. Naša uprava stori vse, da bi zadovoljila naročnike, ali vse zaman. List se pošilja redno, ali naročniki ga ne dobivajo. Naše mnenje je bilo vedno, da so temu neredu krive edino le nesrečne poštne razmere, in pondarjali smo to tudi ponovno v našem listu,

so krive nereda v dostavljanju našega lista naročnikom nesrečne poštne razmere: Tu dokaz: Snočnja večerna pošta nam je vrnila dve »Edinosti« št. 265, od nedelje, 28. septembra t. l. Obe ste bili odposlani s tiskanim naslovom, prva na naslov: Simon Hrast, Livek, druga pa na naslov: Adamič Alojz, Ivanjigrad; obe torej na Goriško, v Livek, tam gori pri Kobaridu, v Ivanjigrad pa na bližni Kras. A glejte! **Oba lista so nam vrnili iz — Belgrada!** Na obeh pasicah čitamo belgrajski poštni pečat z datumom 30. septembra ter s pripombo na Adamičevem izvodu: »Nepoznat, retour Trst«, na Hrastovem pa: »Retour Trieste«. — Seveda, če pošlja tržaška pošta naš list namesto v Livek in Ivanjigrad v jugoslovanski Belgrad, potem ga seveda ne morejo dobiti naši naročniki! — Zanimivo pri tej zmešnjavi pa je dejstvo, da je »Edinost« potrebovala za pot iz Trsta v Belgrad samo dva dni, nazaj pa deset, vsega skupaj torej dvanajst dni.

Na nasilov civilnega komisarijata v Postojni. Prejeli smo: V naši mladini tiči še precej bojevitega duha. To se pokaže posebno na takoimenovanih shodih, to je »patrocinijih« pri podružnicah. Na take shode pride mladina iz najbolj oddaljenih vasi. Ker je povsod ples, je čisto naravno, da pride skoro povsod do krvavega pretepa. Ali ni škoda naše krvi? Ali je ni dosti teklo že v vojni? Kar sram nas mora biti pred karabinjerji, ki se ne morejo načudšti, zakaj se naša mladina med seboj kolje. Ali bi ne bilo torej umestno, ko bi komisarijat v Postojni te shode županim uradom zaradi pretepov kratkomalo prepovedal ali pa ukazal, da se mora pa preje prositi dovoljenja, ako žalimi urad zajamči, da ne bo pretepa? Če bi to županl urad sam naredil, bi se slično zameril — gostilničarjem, če pa komisarijat to naredi, pa ne bo mogel nihče nič reči.

Izmenjava avstroogrskega drobiža po 10, 1, in 2 vinarja. Generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo odreja: 1. V ozemlju Julijske Benečije, zasedenem po kraljevi italijanski vojski, se bo izmenjaval od 16. do 30. oktobra avstroogrski niklasti drobiž po 10 vinarjev (Heller ali Filler) in drugi denar iz kakršnekoli kovine po 1 ali 2 vinarja (Heller ali Filler) v italijansko valuto. — Izmenjava do 10 italijanskih lir se bo vršila pri poštnih uradih, za večje svote pa pri podružnicah italijanske banke (Banca d'Italia) v Trstu, Gorici in Puli. Generalni civilni komisar in tozadevni organi imajo pravico, da se prepričajo, odkod proizhajajo denarne svote, predložene za izmenjavo, in morejo odkloniti izmenjavo v slučaju, da posest onih denarnih svot ni upravičena, ter naložiti kazen, ki jo določa naredba vrhovnega poveljstva kraljeve italijanske vojske od 22. majnika 1919. 2. Avstroogrski novci, navedeni pod 1, prenehajo imeti zakonito veljevo 22. oktobra o polnoči. — Generalni civilni komisar.

Otvoritev železniške proge Trst—Ljubljana—Dunaj. Včerajšnja »Era Nuova« poroča, da se v par dnevih zopet začne promet po železniški progi Trst—Ljubljana—Dunaj. Od 10. t. m. dalje se uvede promet med Dunajem, Ljubljano in Trstom trikrat na teden po naslednjem voznem redu: Vlak št. 5-663 odide z Dunaja vsak ponedeljek, sredo in petek ob 20'30 in prispe v Trst vsak torek, četrtek in soboto ob 9'40. Vlak št. 660-6 odide iz Trsta vsak ponedeljek, sredo in petek ob 19'30 in prispe na Dunaj vsak torek ,četrtek in soboto ob 10'20. Zgoraj navedeni vozni red je bil izpremenjen vsled uvedbe rednega časa v noči od 4. na 5. t. m. — Jugoslavija ni hotela dovoliti italijanskim potnikom in blagu prehoda po svojem ozemlju, ker ni Italija še priznala kraljestva SHS. Zato je moral ves promet iz Trsta v bivše avstrijske dežele po železniški progi preko Pontebe. Mnogo krajša in cenejša pot preko Logatca in Podbrda je bila zaprta. Začela so se diplomatska pogajanja, katerih sta se udeležila z italijanske strani med drugimi tudi tržaški generalni civilni komisar Ciuffelli in italijanski delegat na mirovni konferenci Tittoni. Končno se je posrečilo doseči sporazum. Srbija (?) pošlje v Trst dva častnika, ki bosta imela pravico izdajati prehodnice v Jugoslavijo po progah preko Logatca in Podbrda. Italija bo s svoje strani poslala svoje pooblaščence v Ljubljano z isto nalogo. Proga preko Podbrda se bo uporabljala več za tovorni promet, a proga preko Logatca za osebni promet. Na dan 20. t. m. se sestanejo v Ljubljani zastopniki češkoslovaške republike, Avstrije, Srbije (?) in Italije, ki bodo določili pristojbine. Da se pa promet lahko takoj začne, je bilo sklenjeno, da ne bodo oblasti za sedaj zahtevale prehodnic.

Reševanje upravnih prizivov. Generalni civilni komisarijat za Julijsko Benečijo je odredil, da prevzame prizive glede uprave, katere sta morala prej po avstroogrskih zakonodajnih določbah reševati centralna vlada in upravno sodišče na Dunaju, načelnik IV. pravosodnega oddelka, ki poskrbi potom pristojnega komisarijatnega urada za nadaljno reševanje aktov. Da se ugotovi, ali so bili ti prizivi pravočasno vloženi, se na nje označi dan in ura predložitve ali prihoda, če so bili poslani po pošti. Na zahtevo prizadetih strank se lahko izda tudi potrdilo o sprejemu.

Potni listi v zasedeno ozemlje. Iz Ljubljane se poroča: Po odhodu italijanske misije, ki je v Ljubljani vidirala potna dovoljenja za zasedeno ozemlje, je bilo onemogočeno ali vsaj otežkočeno potovanje v to ozemlje. Radi tega je posredovalo ministrstvo zunanjih del preko kr. poslaništva v Rimu pri italijanski vladi, da se v bodoče potni listi, katere izdajajo naša oblastva, lahko vidirajo na meji Italije, odnosno zasedenega ozemlja.

Odstopitev vojnega materijala. Naznanja se, da sta se ustanovili v Vidmu in Gorici 2 podkomisiji za odstopitev vojnega materijala. Materijal, ki se odstopi, ostroma proda, je ženijski (izvzemši stroje) sanitetni materijal, vozovi, opreme itd. Razprodaja se na dražbi ali po privatnem dogovoru. Le v izjemnih slučajih se lahko odstopi materijal za polovično ceno ali brezplačno in sicer osebam, ki so izgubile med vojno svoje imetje ali ki so na kakršenkoli način pomagale med vojno italijanski vojski. Za eventualne prošnje se morejo interesranci obrniti na generalni civilni komisarijat za Julijsko Benečijo, od katerega lahko zahtevajo tudi druge predmete, kakor avtomobile, motorna kolesa, dvokolesa, stroje, zrakoplovni materijal itd. —

Vinogradniški sladkor za drugo skupino je prišel. Delil se bo od ponedeljka dalje po lir 4'80 kg v prostorih Tržaške kmetijske družbe v ulici Filzi št. 10. Prinesti je s seboj vrečo. Vreče sladkorja prve skupine se morajo vrniti. Zapuniki morajo prevzeti od delilcev ves še nerazdeljen sladkor ter ga razdeliti po potrebi po lir 4'80 kg in predložiti listo o razdelitv našemu uradu. Zapuniki za Sv. Križ, Kontovel in Opčine (Bane-Trsteník) dobe sladkor od g. Goriupa na Proseku. Zapisovanje za sladkor je s tem končano.

— Jutri, ob 17'30 bo sestanek kmetovalcev in predavanje v običajnih prostorih v Gropadi.

Za bike, merjasce in svinje plemenite pasme je vlada dovolila podporo. Dobile jih bodo v kolikor jih še niso dobile, vse okoličanske vasi potom mestnega magistrata.

Visokošolske podpore v Sloveniji. Za tekoče šolsko leto so se uredile kompetence za podeljevanje visokošolskih podpor sledeče: Za podpiranje tehnikov vseh strok se je ustanovila upravna komisija tehniško-visokošolskih fondov, ki posluje pri poverjeništvu za javna dela. Medicinci bodo dobivali podpore od upravne komisije medicinskih fondov pri Zdravstvenem odseku za Slovenijo in Istro. Za dijake trgovskih strok je merodajna upravna komisija za prehodno gospodarstvo, oddelek za trgovino in obrt. Za podpore v svrho študija na višjih kmetskih, živinozdravniških in gospodinjskih šolah je pristojen fond za agronomski študij, ki ga upravlja Slovenska kmetijska družba v Ljubljani. — Poverjeništvo za uk in bogočastje bo odslej podeljevalo podpore le pravnikom, modroslovcem in dijakom, ki obiskujejo umetniške akademije in konservatorije. — Dijaki naj se obračajo v podpornih zadevah na pristojna mesta, kamor je poverjeništvo za uk in bogočastje odstopilo vse do sedaj pri njem vložene prošnje za podpore.

Tržaška kmetijska družba nam pošilja v priobčitev sledeči dopis iz Sv. Križa-Ceste: Vsaki, ki dobro misli našemu kmetu, s skrbjo gleda v bodočnost njegovo, ker lahko uvidi, da mu manka vsaka organizacija. Vsi slovenski in hrvatski kmetovalci čutijo potrebo ustanovitve kmetijske družbe za celo zasedeno ozemlje in z zanimanjem čakajo o uspehu in napredku tržaške kmetijske družbe. Vsi pravijo, da bi ta kmetijska družba lahko razširila svoj delokrog in s tem postala obča kmetijska družba za vse slovenske in hrvatske dele zasedenega ozemlja. Koliko bi lahko doprinesla taka organizacija koristi našemu retarju, je lahko vsakemu znano. Posebno bi bilo mnogo pomagano našim trpinom, katerih zemljišča in vasi so vsled dogodkov toliko trpele. Radi tega apeliram na tržaško kmetijsko družbo, da se loti pridno dela, da v kratkem času razširi svoj delokrog in stem zadovolji želji našega kmeta. Ako bi vodstvo tržaške kmetijske družbe ta predlog odobrilo, pripravljeni bi bili gotovo vsi naši kmetijski strokovnjaki po svojih močeh pomagati pri delu snovanja te velekoristne ustanove. Just Ušaj, ekonom in enolog.

Pevsko društvo »Lipa« v Bazovici priredi 12. t. m. svoj XVI. redni občni zbor v prostorih Konsumnega društva v Bazovici. Začetek ob 16.

Mestna zastavljalnica. Danes, 11. t. m., predpoldne se bodo prodajali razni, že zapadli, dragoceni predmeti **serije 143.**

Nesrečni tihotapci. Strojevodja Lloydovega parnika »Helouana« Marin Della Motta, stanujoč v ul. Trento 4, je hotel včeraj s pomočjo čolnarjev Franca Bonifacija iz Pirana, Josipa Petronija in Antona Filipčiča, čuvaja parnika »Pivaz«, stanujočega v ul. Mad. del Mare 19, vtihotapiti s parnika v mesto sedem cul tobaka, težkega 3 cente, katerega je strojevodja kupil v Egiptu. Kupčija se jim je pa izjalovila, ker jih je zasačil finančni stražnik, ko so razkladali tobak iz nekega čolna na pomol Sartorio. Finančni stražnik je poklical še par tovarišev na pomoč, aretirali so možakarje in tobak zaplenili. Pozneje so našli še culo cigaret, last istih tihotapcev, v kavarni »S. Marco«, in zaplenili tudi to. Tihotapce so oddali v zapore v ul. Coroneo.

Detomor. V vodnjaku hiše št. 10 v ul. Industria (Stara policija) je našel včeraj zidar Fran Mikeluzzi mrtvo dete. Obvestil je takoj karabinjerje, ki so poklicali sodno komisijo. Komisija je prišla takoj na kraj mesta in ugotovila, da je dete šele teden dni staro. Trupelce so odnesli v mrtvašnico k Sv. Justu. Oblasti iščejo mater.

Seveda, zopet avtomobil! Na vogalu ul. S. Francesco in ul. Carducci je prevrnil včeraj vojaški kamijon mehanika Franca Andrejčiča, starega 70 let. Poškodoval ga je na desnem kolenu. Andrejčič se je zatekel na zdravniško postajo, kjer so ga obvezali in ga spremili domov v ul. Rossetti 40.

Vsak dan novo. Gostilno Viktorja Tisovicha v Barkovljah je obiskalo preteklo noč več »nočnih ptičev«. Ker niso našli gostilničarja, so si sami postregli in končno odnesli za 260 lir perila in šek za 360 kron neke češke banke.

— Nekaj ponočnjakov je stopilo »nehote« na dvorišče hiše Antona Grisonicha v Carboli Zg. 318 in so ukradli »nehote« za 350 lir kokoši.

— Karabinjerji so včeraj aretirali Alojzija Bulfona, ker je hotel izmekniti iz kurilnice na južni postaji 10 kg bakra. Moža so za nekaj časa spravili »na varno«.

— Za 5000 lir sukna je preteklo noč zmankalo iz Bertazzonijeve manufakturne trgovine v ul. S. Giacomo in Monte št. 7. Gospodar je javil tatvino karabinjerjem.

Nesreča. Marija Tolol, stara 50 let, stanujoča v ul. Scorzeria 4, je včeraj krmila kokoši na dvorišču iste hiše. Naenkrat ji je padel nanjo kos lesa, ki ji je zlomil desno rebro. Poklicali so zdravnika rešilne postaje, ki ji je dal prvo pomoč in jo nato prepustil domači oskrbi.

Radi hitre vožnje so včeraj »zapisali« 17 vojaških in 3 civilne šoferje.

Porotno sodišče.

Tatvina, ki je izpodletela.

Karel Marcolin, star 21 let, mehanik, je vdrl dne 27. majnika v stanovanje Josipa Paliage in si tam nabral nekaj zlatenine, dva para uhanov, 2225 jugoslovanskih kron, srebrno uro in razne druge predmete v skupni vrednosti nad 2000 lir. Z njim je bil baje v družbi tudi Feliks Cucit, star 36 let, težak, ki je obtožen, da se je udeležil tatvine. Neka Marija Schneider je videla, ko je neki neznanec (baje Cucit) skočil iz okna na stanovanju Josipa Paliage; v stanovanju pa je slišala neko ropotanje ter opozorila Paliago, ki je zalotil v svojem stanovanju Marcolina. Tatu so odvedli na karabinjersko postajo, kjer je priznal vso svojo krivdo. Vse dragocene predmete pa je moral pustiti v Paliagovem stanovanju. Načrt mu je izpodletel.

Pred sodiščem je pri včerajšnji razpravi Marcolin priznal svojo krivdo in trdil, da ga je neki drugi prisilil k tatvini in da je to najbrž bil Cucit, ki je bil prej zaposlen pri Josipu Paliagi; Cucit da je tudi zaznamoval razne omare in skrinje, v katerih so bili dragoceni predmeti. Feliks Cucit zanika vsako krivdo.

Kakor trde priče, je hotel izvršiti tatvino Marcolin, Cucit pa da je bil gotovo dogovorjen z Marcolinom.

Sodišče je obsodilo Cucita na 10 mesecev, Marcolina pa na 5 mesecev zapora.

Borzna poročila.

Trst, dne 10. oktobra 1919.

Tečaji:

Jadranska banka	250—255
Cosulich (Austroamericana)	480— 495
Dalmatia (Parobr. dr.)	290— 300
Gerolimich	1380— 1410
Lloyd	825— 845
Lussino	1425— 1475
Martinolich	380— 390
Navigazione Libera Triestina	1380— 1420
Oceania	415— 425
Premuda	560— 580
Tripcovich	490— 505
Assicurazioni Generali	16500—16750
Riunione Adriatica	3075— 3150
Ampelea	430— 440
Cement Dalmatia	275— 285
Cement Spalato	330— 345
Čistilnica petroleja	1765— 1815
Čistilnica riža	285— 300
Krka	370— 380
Tržaški Tramway	223— 228
Tržaška tvornica olja	900— 950

Švicarski tečaji.

ŽENEVA, 9. Berolin 21.65; Dunaj: stare 6.25, nove 6.50, London 23.45, Pariz 66.—, Newyork 5.53¼.

MALI OGLASI

PRODAJO se omare in mize. Ul. Udine št. 32, IV. nadstr., vr. 21. 4194

POD ugodnimi pogoji se odda v najem dobro obiskana kavarna, ali se proda. Postojna, kavarna »Italia«. 4194

DOBRO izvežban šofer in ključavničar išče službo. Ponudbe pod »Šofer« na ins. odd. Edinosti. 4195

MLADENIČ, odrasel, poštenih staršev, zdrav in močan, želi stopiti v trgovino z mešanim blagom kot učenec brezplačno, najraji na deželi. Ponudbe na ins. odd. Edinosti pod »Učenec«.

IZREDNA PRILIKA za novoporočence! Radi selitve prodam dve moderni spalni sobi, glasovir in drugo pohištvo. Sv. Ivan št. 648. Gostilna pri Vrabcu. 4197

KOMPLETNA zakonska soba iz trdega lesa, svetla, z mramorjem, popolnoma nova, se proda za L 3300, tudi majhen štedilnik in peč. Sv. M. Magd. Zgornja Bivio št. 1 II., od 13—15. 4188

DAMS': baržunasti klobuki, suknene oblike, se dobe po nizkih cenah v novem modnem salonu Corso Garibaldi 28. Sprejemajo se popravila. 4191

DRVA za kurjavo, v veliki in majhni množini se kupujejo. Ponudbe, z navedbo vrste, množine, cene, kraja in roka izročitve, nasloviti na poštni predal št. 130, Trst, centrala. 4176

PRODAM, ali zamenjam za vino 1500 jesenovih raket. V Križičkah št. 10, pri Proseku. 4190

PRODA se hiša v tržaški okolici, v prvem nadstropju 4 sobe, v pritličju 2 sobi, kuhinja in klet, plin v hiši in na velikem, senčnatem vrtu. Lep razgled na morje za L 38.000. Pojasnila: buffet Stegu, ul. 30. oktobra 19. 4187

PRODAM vinske sode od 25—700 litrov. Ul. Solitario 19, Margon. 4162

KROJAČNICA Rupnik Fr. ul. Geppa 10 I., se priporoča občinstvu iz mesta in okolice. 4177

Pozor! Pozor!

Po petih letih!

Velik dohod predvojnega piva, svetlega in temnega, zimska vrsta, 12 stop., izdelana izrecno za

Hotel Balkan

in za

buffet ul. S. Lazzaro št. 14

Vsi oni, kateri nam po prejemu računa od našega inseratnega oddelka pošljejo denar, naj blagovole napisati na odrezek poštne nakaznice, — številko dotičnega računa. —

Za nakupovalce opna!

V ponedeljek se odpre APNENICA v Pliskovici.

JANEZ ŽERJAL

prodajalec v Pliskovici 29.

Opeko (zidake)

prodaja na vagone po 2200 komadov Delniška družba kranjskih parnih opekaren Trnovo pošta II. Bistrica.

ZALOGA UR IN ZLATARNE na veliko izbero se vdobi pri **A. POVH v Trstu** TRG GARIBALDI (BARRIERA) 3.

Dr. FRANZUTTI

ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 18, I nadstr. (prej ulica Campanile) Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Č rmaka - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranje. Umetni zobje.

PFAFF Šivalni stroji za družinsko in obrtno rabo Seidel & Neumann in „Singer" Gast & Gasser

Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanja.

Tvrdka ustanovljena l. 1878 **FRANCESCO BEDNAR** Trst, ul. Campanile 19

Proda se hiša

v prometnem kraju ob železniški postaji, v kateri je najmodernejše zgrajena pekarna in velika vinska klet. — Pri hiši so še druga gospodarska poslopja, nekaj zemljišča in različen premični inventar.

Naslov pove inseratni oddelek Edinosti.

ZLATARNICA G. PINO, TRST

se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zlatarnica G. ZERKOVITZ & Figlio)

Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

40 - Alla città di Trieste - 40

Izgotovljene moške obleke.

Ulica G. Carducci (prej Torrente) štev. 40.

Nadaljni dohodi zadnjih novosti, oblek, nepremočljivih plaščev in površnikov. Absolutno konkurenčne cene.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop.

Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

Kisova kiselina, razna mila, plavilo, metle, in drugi predmeti

se dobe pri

HOLLANDIA COLONIAL

trgovi z om j. v Trstu

ul. Pier Luigi da Palestrina štev. 2

(vogal ul. Coroneo)

Telefon. 24-03 Telefon 24-03.

UMETNI ZOBJE

z in brez čel usti, zlate krone in tudi obrobki

VILJEM TUSCHER koncesijonirani ZOBOZDRAVNIK

Trst, ul. 30. oktobra (ex Caserma) 15, II. Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

JADRANSKA BANKA

Deln. glav. K 30,000.000, Rezerva K 3,500.000

Centrala: Trst

Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Spalato, Split, Šibenik, Zadar - Ekspozitura: Kranj.

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema vloge

na hranilne knjižice proti 3½%, letnim obrestim v tekočem prometu proti 3% letnim obrestim. Za odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se lahko pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (Cassette di sicurezza).

Blagajna posluje od 9.30—12.30 in 14.30—19